Työehdot-osasto/Työläjärvi 8.11.2022

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Kirjallinen kuulemispyyntönne 28.10.2022

HE 237/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sairausvakuutuslain 2 ja 3 luvun muuttamisesta

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää, että hallituksen esityksessä ehdotetuista leikkauksista sairausvakuutuskorvauksiin tulee luopua. Vanhuspalvelujen lisärahoitusta pitää löytyä muilla keinoin sekä mm kehittää moniammatillista työnjakoa ja teknologian käyttöä vanhuspalveluissa. Luonnostellut leikkaukset aiheuttaisivat hoitovelan ja hoitojonojen kumuloitumista julkisella sektorilla vielä lisää sekä aiheuttaisivat julkiseen talouteen nyt kaavailtuja Kela-korvauksien leikkauksia huomattavasti suuremmat lisämenot toisaalla.

Monikanavarahoitusta arvioinut parlamentaarinen työryhmä katsoi yksimielisesti, että Kela-korvauksien kokonaisuuteen palataan, kun hyvinvointialueet ovat ottaneet terveyspalvelujen järjestämisvastuun. Maan hallituksen tulee kunnioittaa parlamentaarisen työryhmän näkemystä, jota myös SAK tukee. Kela-korvauksia tulee tässä vaiheessa jatkaa entisellä mallilla ja entisen suuruisina sekä palata korvausjärjestelmän remonttiin seuraavalla hallituskaudella sen jälkeen, kun siirtymävaihe on ohitettu ja hyvinvointialueiden toiminta vakiintunut.

Yksityisen hoidon korvausten leikkaus ei olisi julkisen talouden menoja supistava toimi. Menot päinvastoin nousisivat, koska merkittävä osa nykyisistä yksityisen sektorin käynneistä siirtyisi julkiselle sektorille. Asiakkaan oman rahoitusosuuden takia yksityiset palvelut ovat veronmaksajille selvästi edullisemmat kuin julkiset palvelut. Korona-aikana hoitovelkaa on kumuloitunut yhä lisääntyvässä määrin. On kokonaisuuden kannalta tehokasta, että hoitovajeen kattamisessa hyödynnetään myös yksityistä sektoria erityisesti palvelujen järjestämisvastuun siirtymävaiheen aikana.

Kela-korvauksien leikkaukset vaarantaisivat myös asetettujen hoitotakuutavoitteiden saavuttamisen hoitojonojen pidentyessä vielä nykyisestä.

Kela-korvausten leikkaaminen pahentaisi julkisten terveyspalvelujen saatavuusongelmia. Palvelujen kysyntä kasvaisi selvästi enemmän kuin rahoitus vahvistuisi. Osaa nykyisistä terveyspalveluista ei ole tosiasiallisesti kohtuudella edes saatavissa julkiselta sektorilta. Tilanne vaihtelee erikoisaloittain ja on myös sukupuolten tasa-arvokysymys, koska esimerkiksi erikoislääkärin osaamista edellyttäviä gynekologin tai silmälääkärin avopalveluja on erittäin vaikea saada julkiselta sektorilta.

Työehdot-osasto/Työläjärvi 8.11.2022

Terveyspalvelujen saatavuuden heikentyminen lisäisi eriarvoisuutta. Hyvin toimeentulevat ja hyvässä työmarkkina-asemassa olevat hankkisivat yksityisiä terveyspalveluja joka tapauksessa ilman Kela-korvauksiakin, työnantajan järjestämänä, yksityisvakuutuksella tai muutoin itse rahoittaen. Tällä hetkellä kaikki sosioekonomiset ryhmät käyttävät ja hyötyvät sairaanhoidon ja tutkimuksien Kela-korvauksista, ja merkitys on suhteellisesti suurempi alemmille sosioekonomisille ryhmille.

Lisäksi Kela-korvaukset mahdollistavat käytettyjen yksityispalvelujen tarkat tiedot ja tilastoinnin. Tämä hyöty tietysti menetettäisiin siltä osin kun korvauksia ei enää maksettaisi. Näitä tietoja ja tilastoja kannattaisi ehdottomasti hyödyntää hyvinvointialueiden tulevaa palvelutarjontaa ja -kokonaisuuksia kehitettäessä.

Kela-korvauksilla on kansalaisten tuki. Lähes 70 prosenttia suomalaisista vastustaa korvausten leikkauksia.

SAK ehdottaa hallituksen esityksestä luopumista tässä vaiheessa ja tavoitellun säästön etsimistä muilla keinoilla. Kela-korvauksien kehittämistoimiin tulee palata seuraavalla hallituskaudella.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot asiantuntijalääkäri Riitta Työläjärvi
riitta.tyolajarvi@sak.fi
puh. 040 827 2988